VIIKONVAIHDE

PERJANTAIVIERAS

Komisarion kuolema

Joululahjasäkistä löytyi tänä vuonna paljon kirjallisuutta. Kun nuorimmainen oli lahjat jakanut ja ne oli sivistyneesti ja yllätysmomenttia pidentäen vuorotellen avattu kääreistään, oli osakseni tullut pino kirjoja ja villasukat.

Pistin sukat jalkaani ja räppäsin liikkeelle pari päivää kestäneen lukumaratonin. Aloitin ruotsalaisen **Leif G. Perssonin** paksusta dekkarista nimeltä Matkan pää (2011). Tekijä on aiemmista kirjoistaan tuttu. Hän on Ruotsissa tunnettu kantaa ottava julkisuuden hahmo, poliisikorkeakoulun opettaja, kriminologian professori ja ties mitä. Hänen arvauksensa Olof Palmen murhasta ja kirpeä Palmen murhatutkinnan kritiikki on kaiketi parasta, mitä tuosta rikoksesta on kirjoitettu.

Perssonin kirjojen sankari on komisario Lars Martin Johansson, Norlannista kotoisin oleva leveäharteinen ja ryhävä tyyppi, tervejärkisyyden perikuva. Kovasti muuten elämänasenteeltaan suomalaista muistuttava hahmo. Johansson on Perssonin kirjoissa ehtinyt olemaan paitsi tukholmalaiskomisario, myös keskusrikospoliisin päällikkö ja suojelupoliisi Säpon johtaja.

Johanssonilla on kolme ohjetta tutkijalle. Hyväksy tilanne. Perehdy koko aineistoon. Vihaa sattumaa. Vaikein asia on juuri tuo ensimmäinen kohta.

”Hän joka näkee kulman taakse”

Johanssonin lempinimi kirjoissa on ”mies, joka näkee kulman taakse”. Tällä kuvataan hänen kykyään nähdä rikoksen koko horisontaalinen maisema ja päätellä kauan ennen muita, miten asian on täytynyt tapahtua. Epäilemättä luonnehdinta pätee jollain tapaa myös itseensä kirjailija Perssoniin.

On olemassa ihmisiä, jolla oikeasti on tällaisen päättelyn kultainen lahja. Heitä on lääkäreissä, yrityskonsulteissa, kuntien luottamushenkilöissä, maanviljelijöissä. Arvelen, että tällainen lahjakkuus päättelyssä karttuu ajan mittaan kun tekijä käy läpi tapauksia toisensa jälkeen. Filosofeista Aristoteles on tällaisen ajattelun edustaja.

Kaikkien ruotsalaisten dekkareiden tapaan rikosromaani on samalla yhteiskuntakritiikkiä. Perssonin kahdeksassa kirjassa on ties kuinka monta sitaatiksi kelpaavaa lausetta. Osa niistä on universaaleja havaintoja, osa iskee kuplamuoviin pakattuun sosialidemokraattisen hyvinvointivaltioon. Ja osansa saa poliisikunnan se osa, joka samastaa lain ja järjestyksen ja oikeistopopulistisen poliittisen toiminnan.

Kuoleeko vai eikö kuole?

Jo ennen viimeisimmän kirjan puoltaväliä lukija havaitsee, että kirjailija suunnittelee komisarion kuolemaa. Ei perhana, ei kai se näin mene... Jospa tämä onkin vaan taitavan kirjailijan harhautusta. Päähenkilöön Lars Martin Johanssoniin samastuu nimittäin niin vahvasti, että hänen kolotuksensa ja kremppansa ja päänsärkynsä alkavat tuntua omilta vaivoilta. Hänen puolestaan suree jo ennen jutun ratkeamista.

En paljasta kirjan loppuratkaisua. Sen voi kyllä todeta, että kirjailijakin on tiipunnut kahden vaiheilla eikä ole ollut ihan varma, miten kirjan päättäisi. Ja kuinka paljon hän kirjoittaa itsestään, kuinka paljon komisariosta. Kannattaa perehtyä koko aineistoon!

JUHA KUISMA on kylien liiketoiminta-asiamies.

YRTTIMAAN TARINOITA

Yleisyrtti vailla vertaa

Timjamilla maustaa melkein ruuan kuin ruuan. Se kuuluu erottamattomasti ranskalaisten bouquet garni -yrttikimppuun sekä Provencen yrttiseokseen.

Timjamin violetit, vaaleanpunaiset tai valkeat kukat antavat salaattiin väriä ja makua. Varsista voi keittää flunssateen tai desinfioivan keitteen, jolla pesee vaikka vessan.

Timjamien sukuun kuuluu suuri joukko monivuotisia ruohoja. Timjamin ohella tunnetuimpia lienevät sitruuna-, kangas- ja nurmiajuruoho.

Koko suku on kyllästetty tymolilla ja muilla eteerisillä öljyillä, joten niitä voi käyttää timjamin tapaan.

Välimeren alue on timjamin kotiseutua, mutta se selviytyy vielä keskisenkin Suomen talvesta. Rooman legioonalaisille timjamikylpy antoi rohkeutta ja kestävyyttä, joihin kasvin tieteellinen sukunimi Thymus viittaa.

Antiikin aikana timjamia sanottiin sen yleisyyden vuoksi köyhien yrtiksi. Mitä köyhemmässä maassa köyhien yrtti kasvaa, sitä pihkaisemman ja aromikkaamman maun se saa.

Timjami menestyy melkein missä tahansa, kunhan se saa riittävästi aurinkoa. Tällä pikku pensaalla voi reunustaa puutarhan polkuja tai koristaa kivikkoja.

Ajuruohojen kukat ovat pölyttäjien mieleen. Kukinnan aikaan sattuu myös sadonkorjuu, sillä tuolloin maku on vahvimmillaan.

TOPI LINJAMA

MT 50 VUOTTA SITTEN – LA 5.1.

Metsäsektorin vienti tammi-marraskuussa 234 mrd mk

Metsäsektorin osuutta tammi–marraskuun kokonaisviennistä v. 1962 on tullihallitukselta saamiemme vientilukujen mukaan noin 73 % eli 233,7 miljardia vanhaa markkaa kotimaan satamassa. Tästä on pyöreän puun, sahatavaran, vanerin ja lastulevyn viennin arvo 85,4 mrd. vmk (102,4 mrd vmk ja 92,8 mrd vmk vv. 1961 ja 1960).

HARRI NURMINEN

”Jalostus on minulle sydämen asia. Saimme kasvatettua tilan tuotantoa suunnitelmallisesti”, kertoo Tiina Lindell.

Perheviljelmä elättää jatkossakin

Lindellin perhe investoi ajatuksella, että pieni on kaunista. Maitotilan kaksi muuta tukijalkaa ovat metsä ja maaseutumatkailu.

RUOVESI (MT)
Pieni on kaunista. Tähän tulokseen on tultu Ruovedellä Väärinmajan kylässä Mäkelän talossa. Robottinavetoihin ja satapäisiin karjoihin verrattuna Mäkelän tilalla vannotaan perinteisen perheviljelmän nimiin.

”Perheviljelmä on suomalaisen maaseudun perusta. Me haluamme todistaa, että sillä voi pärjätä”, isäntä **Mikko Lindell**, 53, pohtii.

Etenkin karjakoon kasvattaminen hirvittää tilan isäntäväkeä.

”Jos investoi robottinavettaan, kokoluokka muuttuu kerrasta niin isoksi, että ajatus pienestä ja kevyesti hallittavasta katoaa”, emäntä **Teija Lindell**, 52, jatkaa.

”Ja minulle tärkeää on eläinten hyvinvointi. Olen työskennellyt lomittajana niin isoilla kuin pienillä tiloilla ja nähnyt monenlaista arkea. Nyt ehdin tutustua jokaiseen eläimeen yksilönä ja miettimään jalostusta, joka minulle on tärkeää”, tilan nuori emäntä, Teijan ja Mikon tytär **Tiina Lindell**, 26, lisää.

Mäkelän tilalla on juuri joulukuussa juhlittu uuden pihaton avajaisia. Vuonna 1896 rakennettu navetta koki sisäremontin vuonna 2010. Tilalla on nyt 31 lehmäpaikkaa ja tilaa kasvattaa omaa nuorta karjaa.

”Karjantarkkailussa keskituotos on saatu yli 10 000 kilon, mikä ilahduttaa minua suuresti!” Tiina tuulettaa.

Kolme tukijalkaa tuo turvan

Tilan liikevaihto oli viime vuonna noin 170 000 euroa ja nousee päättyvänä vuonna hiukan.

”Leipä ei ole leveä, mutta kyllä tästä kolmelle riittää elannoksi”, arvioi Teija.

”30 hehtaaria peltoa ja 31 lehmää ei yksinään riitä tänä päivänä elättämään ketään, mutta ratkaisevaa onkin tilan monipuolisuus. Meillä on kolme tukijalkaa, joiden osuutta voimme tarvittaessa viilata.”

Maidon osuus liikevaihdosta on nousemassa 55 prosenttiin, kun taas matkailusta tulee 35 prosenttia metsän osuuden jäädessä noin 10 prosenttiin. Tilalla on 87 hehtaaria metsiä, 30 peltoa ja kokonaispinta-ala joutomaineen on 122 hehtaaria.

”Kun aloitimme tilanpidon 31 vuotta sitten, metsistä puolet olivat taimikoita. Nyt metsät ovat kasvukunnossa”, Mikko kertoo.

Maaseutumatkailu perustuu vuokramökkeihin, joita tarjolla on nyt kahdeksan. Asiakkaille tarjotaan ohessa myös ruoka- ja ohjelmapalveluita sekä välinevuokrausta lumikengistä kalastusvälineisiin.

”Ostimme juuri tänä vuonna naapurista omakotitalon mökkivuokrauksen jatkoksi. Kaupassa saimme varmistettua tilan vesitalouden, sillä kaupan mukana saimme hyvän kaivon. Keskenämme olemme puhuneet, että tärkeintä olikin se kaivo”, paljastaa Mikko.

Karjatalous tukee Mäkelän tilalla maaseutumatkailua, sillä asiakkaat ovat erittäin kiinnostuneita eläimistä.

”Moni tila hankkiutuu maaseutumatkailuun siirtyessään karjasta eroon, mutta meille se on muodostunut vahvuudeksi ja vetovoimatekijäksi”, Mikko pohtii.

”Moni tila on myös muuttanut 1800-luvun navetan maaseutumatkailun käyttöön, kun taas meillä rakennus palvelee edelleen alkuperäisessä käytössään. Kaikkea ei siis todellakaan kannata tehdä niin kuin muut”, Teija muistuttaa.

Sukupolvenvaihdos vaiheissa

Nuorelle täytyy antaa vastuuta, jos haluja on. Näin ajattelivat Teija ja Mikko, kun Tiina-tytär oli jo vuosia puhunut tilan jatkamisesta.

”Tiina sanoi aina, että sitten kun minä jään tähän kotiin ja sitten, kun minä olen tilan isäntä. Pakkohan siinä oli ruveta tekemään tilaa uudelle sukupolvelle”, nauraa Teija.

Kun lapsia on neljä, tulevaisuuden suunnittelussa piti ottaa kaikki osapuolet huomioon. Vain Tiina on tähän mennessä ilmaissut tahtonsa jatkajaksi. Nuorimmainen, 19-vuotias **Tomi**, on vasta armeijassa.

”**Suvi**, 28, ja **Jenni**, 30, ovat työelämässä muualla ja löytäneet jo omat alansa. Heidänkin mielipiteitään kuultiin”, muistuttaa isä-Mikko.

Suvi suunnitteli aikoinaan lietealtaasta uima-allasta. ”Siksi Suvi on nykyään pankkineitinä kaupungissa”, Tiina naurahtaa.

Koska Mikko ja Teija ovat vielä vahvassa työvireessä ja työvuosia on jäljellä, liikkeelle lähdettiin tavoitteena vaiheittainen sukupolvenvaihdos.

Tiina osti puolet talosta ja tila muutettiin maatalousyhtymäksi. Muutos tehtiin puolitoista vuotta sitten heti alkuvuodesta, jolloin saman vuoden tukihaku saatiin jo yhtymän nimiin.

”Mietimme vaihtoehtona matkailupuolen yhtiöittämistä ja eriyttämistä. Mutta se olisi lisännyt vain byrokratiaa”, Mikko selvittää.

”Matkailupuolelle tarvitaan esimerkiksi jatkuvasti polttopuita ja koneita käytetään kaikissa tilan töissä. Eriytettyinä toimintojen välille olisi syntynyt jatkuvaa kaupankäyntiä.”

Yksi selviää arkirutiineista

Mäkelän tilalla on nyt selkeä työnjako. Tiina vastaa karjasta, Teija matkailusta sekä kirjanpidosta ja Mikko pelto-, metsä- ja konetöistä.

”Käytännössä kaikki tekevät kaikkea, mutta jokaisella on joku päävastuualue”, Tiina tiivistää.

Tärkeää karjan määrää miettiessä on ollut myös se, että tarvittaessa yksi henkilö selviää arkirutiineista.

”Täällä ei ole tarkoitus hirttää ketään työhön. Jaksaminen on tärkeää”, Teija muistuttaa.

STINA HAASO

”Maatalousyhtymä sopi meille ratkaisuksi”, kertovat Teija (vas.), Mikko ja Tiina Lindell.

”Maaseutumatkailu on tärkeä tulonlähde”, Teija muistuttaa.

”Metsä on saatu hyvään kasvukuntoon”, Mikko (vas.) arvioi. Jukka Kiintonen tekee tilan metsätöitä.

TILA

Kolmella tukijalalla

Mäkelän tila sijaitsee Ruoveden Väärinmajan kylällä.
Tilalla on kolme tuotantosuuntaa: maitotalous, maaseutumatkailu ja metsänhoito.
Osittainen sukupolvenvaihdos tehtiin puolitoista vuotta sitten, kun Mikko ja Teija Lindellin rinnalle saatiin tytär Tiina Lindell.
1800-luvun lopun navettaa uudistettiin, jotta lehmäpaikkojen määrä saatiin nostettua 25:stä 31:een.
Viimeisin investointi tehtiin kylmäpihattoon, joka maksoi reilut 150 000 euroa.